Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Directie Algemene Fiscale Politiek

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.minfin.nl

Ons kenmerk
2026-0000447543

Uw brief (kenmerk)

Bijlagen
1. Derde nota van wijziging wetsvoorstel Belastingplan 2027 met bijbehorende relevante stukken.
2. Nota van wijziging wetsvoorstel Wet fiscale stimulering start-ups en scale-ups.
3. Novelle uitbreiding vermogenswinstbelasting box 3 met bijbehorende relevante stukken.
4. Data verwerking parameters Belastingplan 2027 door Belastingdienst en marktpartijen.
5. Toetsingskader RVO definitie start-ups en scale-ups.

Datum	3 november 2026
Betreft	Derde nota van wijziging wetsvoorstel Belastingplan 2027, novelle Uitbreiding vermogenswinstbelasting box 3 en toezeggingen tweede wetgevingsoverleg

Geachte voorzitter,

Vorige maand hebben we bij het wetgevingsoverleg een goed gesprek gehad over de inhoud van het Belastingplanpakket. Met de nota van wijziging op het Belastingplan 2027, de nota van wijziging op het wetsvoorstel Wet fiscale stimulering start-ups en scale-ups en de novelle op box 3, die de Koning vandaag indient, zet het kabinet een volgende stap. Daarmee ligt het hele pakket in uw Kamer. Deze week start de plenaire behandeling van het Belastingplanpakket. Het kabinet gaat graag in gesprek met uw Kamer en staat open voor suggesties van uw kant. In deze brief licht ik de derde nota van wijziging op het wetsvoorstel Belastingplan 2027 en de novelle Uitbreiding vermogenswinstbelasting box 3 nader toe.

Daarnaast heb ik tijdens het tweede wetgevingsoverleg over het pakket Belastingplan 2027 d.d. 26 oktober 2027 toegezegd om op een aantal vragen schriftelijk terug te komen. In deze brief treft u de beantwoording van deze vragen aan. Ook zijn door uw Kamer ook op andere momenten uiteenlopende vragen gesteld, waar ik uw Kamer, voorafgaand aan de plenaire behandeling van het pakket Belastingplan 2027, een reactie op heb toegezegd. Deze reactie treft u eveneens aan.

Derde nota van wijziging wetsvoorstel Belastingplan 2027

Het kabinet heeft een derde nota van wijziging op het wetsvoorstel Belastingplan 2027 bij uw Kamer ingediend. Hierna licht ik deze voorgestelde wijzigingen in deze nota van wijziging toe.

Aanvullend koopkrachtpakket ten behoeve van compenseren vrijheidsbijdrage

Met deze nota van wijziging wordt binnen het wetsvoorstel Belastingplan 2027 ruimte vrijgemaakt voor extra middelen voor koopkracht, bovenop de middelen uit de brief van 29 september, waarmee de vrijheidsbijdrage in 2027 effectief teniet wordt gedaan. Dit komt tegemoet aan de wensen van PRO[1], JA21, BBB, ChristenUnie, SGP, 50PLUS en VOLT[2]. De extra middelen voor koopkracht worden ingevuld met het toepassen van de tabelcorrectiefactor. Bij de behandeling van het Belastingplan kan in samenspraak met uw Kamer een definitieve invulling van deze extra middelen worden gekozen. Hierbij steunt het kabinet ook de wens om goed te kijken naar de positie van eenverdieners en ouderen. Daarbij is het kabinet positief over het reeds ingediende amendement van ChristenUnie en 50PLUS[3] om de tarieven in de inkomstenbelasting te verlagen gelet op de niet doorgegane verhoging van het eigen risico met €60 en de ouderenkorting op peil te houden. Daarom geeft het kabinet dit amendement het oordeel Kamer. De extra middelen voor koopkracht worden onder andere gedekt met een stelpost fiscale regelingen. In het voorjaar komt het kabinet hiervoor met een voorstel.

Vormgeving van de aftrek van uitgaven voor specifieke zorgkosten

Tijdens de behandeling van het pakket Belastingplan 2027 zijn in uw Kamer door verschillende leden zorgen geuit over de gevolgen van de voorgenomen afschaffing van de ASZ. Er werd er daarbij door verschillende leden, waaronder door ChristenUnie en 50Plus, op gewezen dat het bezwaarlijk is om in te stemmen met afschaffing van de ASZ zonder de invulling van de genoemde envelop van structureel € 350 miljoen te kennen. Deze zorgen zijn door de ChristenUnie en 50Plus in gesprekken met het kabinet herhaald. Het kabinet heeft goed geluisterd naar deze zorgen en doet daarom een aangepast voorstel. Dit mede in het licht van de toezegging aan het lid Bikker gedaan tijdens de begrotingsbehandeling van het ministerie van VWS om voor de plenaire afronding van het belastingplan met duidelijkheid over de ASZ te komen. Het kabinet begrijpt deze zorgen en doet daarom een aangepast voorstel om de regeling eerlijker en gerichter te maken. Met deze aanpassingen stelt het kabinet een regeling voor die financiële ondersteuning kan blijven bieden voor mensen met een chronische ziekte of beperking, totdat er zicht is op een passender alternatief. Het kabinet constateert dat een alternatief uiteindelijk noodzakelijk zal zijn, mede gelet op de knelpunten en tekortkomingen van de huidige regeling. Daarom wordt aan een beter alternatief gewerkt. Ik verwijs u voor een nadere toelichting op de voorgestelde vormgeving naar de brief die de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport hierover vandaag naar uw Kamer zendt.

Verlaagd btw-tarief sierteelt

Het kabinet heeft besloten om de afschaffing van het verlaagde btw-tarief voor sierteelt uit het wetsvoorstel Belastingplan 2027 te halen en de besluitvorming uit te stellen naar belastingplan 2028. Het kabinet is er in de budgettaire reeks vanuit gegaan dat deze maatregel onderdeel wordt van het Belastingplan 2028.

Novelle Uitbreiding vermogenswinstbelasting box 3

Het kabinet wil zo snel mogelijk duidelijkheid geven aan burgers in Nederland over het belasten van vermogen. De novelle voor box 3 is de snelste route om te zorgen dat zoveel mogelijk box 3-vermogen op korte termijn onder een vermogenswinstbelasting komen te vallen. Het kabinet heeft hierbij aanvankelijk

[1] Kamerstukken II, 2025-2026, 32 140, nr. 296.
[2] Kamerstukken II 2026-2027, 37 020, nr. 9.
[3] Kamerstukken II 2026-2027, 37 022, nr. 27.

ingezet op invoering per 2028. In de uitvoeringstoets van de Belastingdienst wordt echter een negatief oordeel gegeven over de uitvoerbaarheid per 2028. Voor belastingjaar 2029 verbetert de uitvoerbaarheid. Daarnaast geeft de Afdeling advisering van de Raad van State aan dat invoering van het voorstel per 2028 op basis van de beschikbare informatie niet verantwoord zou zijn. Bovendien geven ook financiële instellingen aan de gegevens voor het belastingjaar 2028 niet tijdig te kunnen leveren aan de Belastingdienst. Het kabinet neemt deze signalen serieus. Daarom wordt voorgesteld om het nieuwe box 3-stelsel, inclusief de voorstellen in de novelle, in te voeren met ingang van 1 januari 2029, tenzij de komende weken blijkt dat het toch mogelijk zou zijn om tot verantwoorde implementatie per 1 januari 2028 te komen. Hier wordt momenteel nader naar gekeken.

Het kabinet doet daarnaast een aangepast voorstel voor de dekking van deze novelle. De eerder voorgestelde verlaging van de grens van het heffingsvrij vermogen en heffingsvrij rendement, alsmede het forfait, zal worden geschrapt. Daarvoor in de plaats wordt het lage tarief in box 2 verlaagd, in lijn met inbreng van fracties uit de Eerste en Tweede Kamer. De Raad van State heeft in hun advies richting de regering ook aangegeven dat zij "nadere aandacht dient te besteden aan de mogelijkheid dat de budgettaire gevolgen van de tegenbewijsregeling minder groot van omvang kunnen zijn dan aanvankelijk was ingeschat". Daarom is ook op basis van de actuele realisaties gekeken naar de kosten van de tegenbewijsregeling en hierop een afslag gedaan. Dit laatste vergt geen wetswijziging en is daarom niet apart in de novelle opgenomen. Hieronder is volledigheidshalve de betreffende budgettaire opgenomen.

Tabel: Budgettaire effecten novelle Uitbreiding vermogenswinstbelasting box 3, EMU-saldo (bedragen in miljoenen euro (+ is saldoverslechterend))

Box 3	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Struc.
Geen WWR, VWB per 2029 (2028 indien haalbaar)			2.833	3.771	3.055	2.392	100
Box 2: beperken excessief van 500.000 naar 100.000 in 5 stappen van 80.000 vanaf 2027		-133	-511	-669	-898	-1.141	-14
Box 2: tijdelijk verlaging hoge tarief van 31% naar 29% van 2027 t/m 2030	2.225	148	-1.780	297	-3.092	-1.849	
Box 2: tijdelijk verlaging lage tarief van 24,5% naar 23,5% van 2027 t/m 2030	1.588	-582	-761	139	-1.449	-284	
Box 3: bijstelling op EMU-effect tegenbewijsregeling o.b.v. voorlopige realisaties	-550	-700	-834	-1.046			

Hieronder is het box 3-stelsel voor de komende jaren schematisch weergegeven, uitgaande van invoering van de novelle voor box 3 per 2029.

Tabel: Planning doorontwikkeling box 3-stelsel naar volledige vermogenswinstbelasting

Jaar	2027	2028	2029	2030 en later
Stelsel box 3	Forfait met tegenbewijs	Forfait met tegenbewijs	Vermogenswinst-belasting voor grootste deel vermogen en vermogensaanwas-belasting voor	Volledige vermogens-winstbelasting

			restcategorie	

Bovenstaande betekent dat er in korte tijd twee wetgevingstrajecten nodig zijn: de novelle en de volledige vermogenswinstbelasting per 2030. Zo ontwikkelen we box 3 zo spoedig mogelijk door. Om de volledige vermogenswinstbelasting per 2030 te realiseren zal een apart wetsvoorstel bij uw Kamer worden ingediend.

Tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 zijn er een aantal moties aangenomen en toezeggingen gedaan. Deze zullen worden betrokken bij de doorontwikkeling naar de volledige vermogenswinstbelasting per 2030.

Toezeggingen tweede wetgevingsoverleg pakket Belastingplan 2027

Eindheffingstarief WKR
Mevrouw Van Dijk (CDA) heeft aangegeven dat ik in eerdere schriftelijke beantwoording het eindheffingstarief van 80% bij overschrijding van de vrije ruimte van de werkkostenregeling in mijn rekenvoorbeeld alleen vergelijk met een regulier inkomstenbelastingtarief van 49,5%, waarbij de werkgeverslasten met toepassing van de 80%-eindheffing lager zijn dan bij bruteren. Hierbij geeft zij terecht aan dat dit tarief niet voor iedere belastingplichtige geldt. In mijn beantwoording benoem ik verder dat het eindheffingstarief van 80% vergelijkbaar is met een regulier inkomstenbelastingtarief van ca. 44%. Dit tarief geldt als vergelijkingstarief bij het toepassen van de eindheffing ten opzichte van bruteren, ongeacht welke werknemer een vergoeding of verstrekking krijgt. Bij het toepassen van de 80%-eindheffing heeft een vergoeding of verstrekking ter waarde van € 100 voor de werkgever en de werknemer geen andere fiscale gevolgen. Bij het bruteren van een loonbestanddeel wanneer deze niet ten laste van de vrije ruimte wordt gebracht - hetgeen een qua belastingheffing correcte vergelijking is - zijn er vooral bij lagere inkomens veel meer gevolgen die meegewogen moeten worden. Werkgever zijn bij lagere inkomens over een extra beloning bijvoorbeeld premies werknemersverzekeringen verschuldigd, evenals mogelijke pensioenpremies. Ook hangt het marginale belastingtarief af van waar de werkende op de op- en afbouwpaden van heffingskortingen zit. Daarnaast kan een extra beloning voor werknemers gevolgen hebben voor inkomensafhankelijke regelingen (zoals toeslagen). Onderstaande tabel toont voor drie bedragen aan loon op jaarbasis de werkgeverslasten om de werknemer een vergoeding of verstrekking ter waarde van € 100 te geven. Hier is rekening gehouden met een afdracht van premies werknemersverzekeringen voor werkgevers, waarbij uitgegaan is van het gemiddelde tarief van de Whk-premie. Ook wordt rekening gehouden met het toepassen van de loonheffingskorting. Er is geen rekening gehouden met pensioenpremies en het effect op toeslagen voor de werknemer.

Tabel: voorbeelden eindheffingstarief WKR

Belast loon op jaarbasis	Hoeveel werkgever betaalt om € 100 te geven aan werknemer
€ 12.000	€ 123*
€ 30.000	€ 196
€ 50.000	€ 236

*Bij het loon op jaarbasis tussen ca. € 12.000 en € 26.000 hebben werkenden te maken met een laag marginaal belastingtarief van ca. 5% door de steile opbouw van de arbeidskorting (ca. 30%).

Herstel- en Veerkrachtplan
De heer Hoogeveen (JA21) heeft gevraagd naar een mogelijk verlaging van de vliegbelasting in relatie tot het Herstel- en Veerkrachtplan (HVP). Op 8 juli 2022 heeft het kabinet het Nederlandse HVP formeel ingediend bij de Europese Commissie. In het HVP heeft Nederland zich gecommitteerd aan een verhoging van de vliegbelasting met een taakstellende budgettaire opbrengst van € 400 miljoen per 2023. Dit betrof een verdrievoudiging van de toenmalige budgettaire opbrengst van de vliegbelasting van circa € 200 miljoen. Per 2023 is het tarief van de vliegbelasting daarom verhoogd van € 9,947 per passagier naar € 26,43 (prijspeil 2023) per passagier, met een structurele opbrengst van € 400 miljoen per 2023.
Het minimale tarief dat in de Nederlandse vliegbelasting moet worden gehanteerd op basis van het HVP komt neer op een verdrievoudiging van het in 2022 geldende tarief van € 9,947 per passagier, namelijk € 23,84 per passagier. In het geval in het Belastingplan 2027 wordt opgenomen dat een of meerdere van de drie tarieven in de Nederlandse vliegbelasting worden verlaagd naar een niveau onder € 23,84 per passagier, bestaat een reëel risico dat Nederland wordt gekort op de HVP-middelen. Deze korting kan oplopen tot maximaal € 653 miljoen. De exacte hoogte van de korting is op voorhand niet te voorspellen, omdat de Europese Commissie grote discretionaire bevoegdheid heeft in het bepalen van de korting. Dit risico geldt ook als een dergelijke tariefsverlaging dit najaar in wetgeving wordt opgenomen en op een later moment dan 1 januari 2027 in werking treedt.

Hiernaast heeft de heer Hoogeveen (JA21) gevraagd naar de budgettaire effecten van een verlaging van het middentarief naar het niveau van Duitsland. Met de voorgestelde verlaging van het hoge tarief is het kabinet van mening een balans te hebben gevonden tussen de mate van internalisatie van de externe kosten, een gelijker speelveld en de budgettaire gevolgen. Een verlaging van het middentarief naar het niveau van Duitsland komt neer op een verlaging van het tarief van € 49,87 (prijspeil 2027) per passagier naar € 33,01 per passagier. Een dergelijke verlaging leidt tot een structurele budgettaire derving van € 22 miljoen. Daarnaast leidt de verlaging tot een vermindering van de mate van internalisatie van de externe kosten van de luchtvaart op de middellange afstanden. Een verlaging van het middentarief van de vliegbelasting acht het kabinet daarom nu niet opportuun.

Ook de heer Grinwis (ChristenUnie) vroeg naar het HVP en of het klopt dat, indien maatregelen die hiermee verband houden op 1 januari worden besproken en aangekondigd, eventuele wijzigingen wel binnen de kaders van het HVP passen. Ook vroeg de heer Grinwis naar het invoeren van dergelijke fiscale maatregelen met terugwerkende kracht. Over een aantal fiscale maatregelen zijn afspraken gemaakt in het HVP. In ruil voor deze hervormingen krijgt Nederland middelen uit de Europese Herstel- en Veerkrachtfaciliteit. Bij het instellen van dit fonds heeft Nederland er sterk voor gepleit dat steun uit het fonds voorwaardelijk is aan het doorvoeren van hervormingen, ook in andere lidstaten. Het HVP loopt tot en met eind 2026. Tot dit moment geldt dat er een risico is dat Nederland een deel van de HVP-middelen moet terugbetalen, als het kabinet of Uw Kamer beleidsvoorstellen aanneemt die de afgesproken HVP hervormingen (deels) terugdraaien. Dit geldt ook als deze maatregelen pas na de looptijd van het HVP – zoals 1 januari 2027 - in werking treden. De energiebelasting op aardgas is een van de maatregelen die in dit kader tijdens het debat is genoemd. Binnen de afspraken van het HVP is het niet mogelijk om de energiebelasting op aardgas in

schijf 1 en 2 (tot 170.000 m3) te verlagen. Het is uitvoeringstechnisch ook niet mogelijk om pas begin 2027 een besluit te nemen en de energiebelastingtarieven per 1 juli 2027 of met terugwerkende kracht per 1 januari 2027 te verlagen. De uitvoeringssystemen van de energiebelasting zijn namelijk gericht op jaaraanpassingen. Daarnaast zou het aanpassen van de energiebelastingtarieven met terugwerkende kracht gevolgen hebben voor de uitvoering die niet zijn te overzien en onduidelijkheid en onzekerheid geven. Daarbij merk ik op dat Nederland onder Rutte IV zelf deze afspraken hebben gemaakt over de energiebelasting: de hogere energiebelasting op aardgas geeft een extra prikkel om te verduurzamen. Hier tegenover stond een verlaging van de energiebelasting op elektriciteit en een hogere belastingvermindering. In het algemeen geldt ten aanzien van terugwerkende kracht dat het kabinet de beleidslijn 'terugwerkende kracht in de fiscale regelgeving'[4] toepast bij het vormgeven van fiscale maatregelen. Conform deze beleidslijn zal geen terugwerkende kracht worden toegekend aan belastende fiscale maatregelen, behoudens in uitzonderlijke gevallen.

Bredere economische effecten en ramingen
Naar aanleiding van vragen van de heer Vermeer (BBB) over de btw op sierteelt en de bredere economische effecten daarvan, licht ik graag toe hoe deze effecten worden betrokken bij de ramingen van fiscale maatregelen.

Bij de beleidsraming van een fiscale maatregel wordt het directe budgettaire effect geraamd. Bredere economische effecten die niet direct volgen uit de maatregel, zoals mogelijke veranderingen in productie, werkgelegenheid en daaraan gerelateerde belastingen, worden niet aan de maatregel toegerekend. Deze effecten zijn vaak zeer onzeker, lastig toe te schrijven aan één specifieke maatregel en kunnen samenvallen met andere ontwikkelingen. Bovendien kunnen uitgaven en economische activiteiten verschuiven. Een afname van bestedingen in de ene sector kan bijvoorbeeld gepaard gaan met een toename van bestedingen in andere sectoren. Dit kan daar eveneens gevolgen hebben voor productie, werkgelegenheid en belastingopbrengsten. Dit principe sluit aan bij het 18e advies van de Studiegroep Begrotingsruimte en is verwerkt in de begrotingsregels van het kabinet.[5] [6]

Bredere economische effecten maken wel onderdeel uit van de macro-economische doorrekening van het CPB en daarmee van de raming van de totale belastingontvangsten en het EMU-saldo. Daarbij beïnvloeden ook andere economische ontwikkelingen de belastingontvangsten, zoals veranderingen in prijzen, consumptie en inkomens. De uiteindelijke budgettaire gevolgen worden daarmee bepaald door een samenspel van beleidsmaatregelen en economische ontwikkelingen en zijn niet toe te wijzen aan de afzonderlijke raming van één maatregel, maar worden op deze manier wel meegenomen.

Energiebelasting bij thuisbatterijen en bidirectioneel laden
De heer Vermeer (BBB) heeft vragen gesteld over dubbele energiebelasting bij thuisbatterijen en bidirectioneel laden. Hij refereerde in zijn vragen aan onderzoek dat ik eerder in mijn schriftelijke beantwoording heb genoemd. In deze brief geef ik aan hoe het er nu voor staat.

[4] Kamerstukken II 1996/97, 25 212, nr. 2.
[5] Rapport_18e_Studiegroep_Begrotingsruimte.pdf.
[6] Voorjaarsnota 2026.

Ik zie de waardevolle rol die thuisbatterijen en bidirectioneel laden kunnen hebben in het energiesysteem en de belemmering die kan uitgaan van dubbele energiebelasting.

Al in 2023 heeft het ministerie van Financiën onderzoek gedaan naar het voorkomen van dubbele energiebelasting. Dit onderzoek heeft mijn ambtsvoorganger met uw Kamer gedeeld. Om tot een oplossing te komen bleken verdere ontwikkelingen in de markt en techniek nodig, met name op het gebied van bemetering. Het ministerie heeft de markt- en technologische ontwikkeling actief gevolgd en de praktijk uitgenodigd mee te denken en oplossingsrichtingen aan te dragen.
Dit voorjaar heeft een partij zich gemeld met een concrete en uitgewerkte methode om dubbele energiebelasting te voorkomen bij thuisbatterijen. Hierover is het ministerie in gesprek met energieleveranciers, netbeheerders, brancheorganisaties, TNO, de Belastingdienst en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK). Deze gesprekken hebben als doel te komen tot een mogelijkheid om de dubbelle energiebelasting te voorkomen bij thuisbatterijen vanaf 1 januari 2027 omdat de salderingsregeling dan eindigt. Dit vraagt nog nadere uitwerking waar met hoge prioriteit aan wordt gewerkt. De manier om dubbele energiebelasting te voorkomen bij thuisbatterijen waar nu aan gewerkt wordt zou niet om een wetswijziging vragen.
Het is belangrijk om partijen op zo kort mogelijke termijn duidelijkheid te geven. Het is evenzeer van belang om zorgvuldig te zijn. De manier waarop dubbele energiebelasting kan worden voorkomen bij thuisbatterijen lijkt kansrijk. Het ministerie heeft TNO opdracht gegeven om op zeer korte termijn mogelijke risico’s en mitigerende maatregelen in beeld te brengen. Dit onderzoek wordt in november afgerond. Daarna wordt een besluit genomen. Vervolgens krijgen stakeholders nog een keer formeel de gelegenheid om erop te reflecteren en worden die reacties beoordeeld. Als dit proces met goed gevolg wordt doorlopen, volgt begin december officiële publicatie van de manier waarop dubbele energiebelasting kan worden voorkomen. Ik streef ernaar om uw Kamer eind november te informeren.

Ik vind het wenselijk om dubbele energiebelasting ook te voorkomen bij elektrische auto’s die bidirectioneel kunnen laden. Dit is complexer dan bij thuisbatterijen, omdat het gaat om een batterij die zich verplaatst. De batterij kan elders worden ontladen dan waar deze is opgeladen, waarbij verschillende energiebelastingtarieven kunnen gelden. Van belang hierbij is dat er niet meer energiebelasting wordt teruggegeven dan is betaald.
Bezien moet worden hoe het voorkomen van dubbele energiebelasting het beste kan worden geborgd in verschillende situaties, zoals thuisladen, laden aan publieke laadpalen, het laden van deelauto’s en andere commerciële vloten. Hier doen de ministeries van Financiën, Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en EZK onderzoek naar, in contact met de sector. Invoering van mogelijke manieren op dubbele energiebelasting bij bidirectioneel laden te voorkomen en het moment waarop invoering mogelijk is, hangt onder andere af van de vormgeving van die manieren en of wetswijziging noodzakelijk is.
Zoals toegezegd informeren de staatssecretarissen van IenW en van EZK en ik uw Kamer voor het einde van het jaar over breder onderzoek naar bidirectioneel laden, waarvan het voorkomen van dubbele energiebelasting onderdeel uitmaakt.

Gevolgen verwerpen Belastingplan 2027 Eerste Kamer

De heer Grinwis (ChristenUnie) vroeg naar de gevolgen van het verwerpen van het Belastingplan 2027 in de Eerste Kamer. Indien de Eerste kamer het Belastingplan 2027 verwerpt dan zal dat betekenen dat maatregelen die zijn opgenomen in het wetsvoorstel niet zullen ingaan per 1 januari 2027. Zo zullen alle vereenvoudigingsmaatregelen zoals *afschaffen verlaagd btw-tarief luchtballonvaart*, *versoberen en afschaffen van de verhoogde zelfstandigenaftrek (startersaftrek)* en *beëindigen teruggaafregeling bio- en hernieuwbare brandstoffen* dan niet inwerkingtreden. Ook andere maatregelen die belangrijk zijn voor de samenleving zoals de maatregelen *vrijstelling overdrachtsbelasting voor woningcorporaties, uitzondering woningcorporaties earningsstrippingmaatregel* en *het verlengen van de accijnskorting* gaan dan niet door. Ook een deel van de maatregelen die volgen naar aanleiding van de energieschok moeten nog via het Belastingplan 2027 worden omgezet in wetgeving. Het gaat daarbij om de maatregelen *afschaffen gerichte vrijstelling branche-eigen producten, de indexering alcoholaccijns, het verhogen van de onbelaste reiskostenvergoeding voor 2027* en *verhogen aftrekpercentage energie-investeringsaftrek.* Ook deze zullen dan niet doorgaan. Bij het verwerpen van het Belastingplan 2027 geldt dan dus vanaf 1 januari 2027 de fiscale wet- en regelgeving zoals die luidt zonder de in het Belastingplan 2027 voorgestelde wijzigingen. Daarnaast zal het niet doorgaan van het wetsvoorstel Belastingplan 2027 ook veel burgers en het bedrijfsleven raken. De maatregelen zijn immers al bekend gemaakt op Prinsjesdag en veel mensen zullen al voorbereidingen hebben getroffen.

Bij het wegstemmen van het Belastingplan 2027 in de Eerste Kamer zal de Belastingdienst uitgaan van onjuiste parameters. De Belastingdienst doet onderzoek naar de exacte gevolgen hiervan per belastingmiddel. De eerste inzichten ten aanzien van deze gevolgen zijn omschreven in de tabel die als bijlage is toegevoegd aan deze brief. Als er andere inzichten naar voren komen gedurende dit onderzoek, dan zal ik uw Kamer daar tijdens de parlementaire behandeling van het pakket Belastingplan over informeren.

Handhaafbaarheid Wet fiscale stimulering start-ups en scale-ups
Tijdens het tweede wetgevingsoverleg heb ik uw Kamer, naar aanleiding van de vragen hierover van de heer Stultiens (PRO), ook toegezegd nader in te gaan op de extra maatregelen die ik van plan ben te treffen om de handhaafbaarheid van de Wet fiscale stimulering start-ups en scale-ups te verbeteren. Vooropgesteld, de hoofdconclusie van de uitvoeringstoets van de Belastingdienst is dat het wetsvoorstel technisch uitvoerbaar is, mits wordt geaccepteerd dat de Belastingdienst het voorstel moeilijk kan handhaven. De Belastingdienst geeft daarbij aan dat zij de fiscale behandeling in de loonaangifte door de inhoudingsplichtige nauwelijks kan controleren, omdat de daartoe benodigde gegevens alleen beschikbaar zijn bij de inhoudingsplichtige en de Belastingdienst die alleen ziet bij een boekenonderzoek. Dit klopt uiteraard. Tegelijkertijd is het gebrek aan contra-informatie voor een deel ook eigen aan de loonbelasting als aangiftebelasting. In de loonbelasting wordt voor een groot deel gevaren op de compliantie van de inhoudingsplichtigen en ik heb geen reden om aan te nemen dat deze bij start-ups en scale-ups minder is dan bij andere bedrijven, waarbij wel geldt dat het hier complexe wetgeving betreft waardoor het voor inhoudingsplichtigen moeilijker is om een juiste aangifte te doen. De handhavingsstrategie van de Belastingdienst heeft als uitgangspunt dat belastingplichtigen automatisch tegen zo laag mogelijke kosten aan hun verplichtingen voldoen. Doel van deze beheersingsmaatregelen is dat

inhoudingsplichtige startups en scale-ups weten dát zij aangifte moeten doen, en op welke wijze zij dat moeten doen.

Tegelijkertijd realiseert het kabinet zich dat de handhaving van het wetsvoorstel extra complex kan zijn bij werknemers die niet meer in dienst zijn op het moment dat belasting geheven moet worden bij een verkoop van uit aandelenopties verkregen aandelen. Dit geldt nog sterker als de werknemer in de tussentijd naar het buitenland is vertrokken. Deze extra complexiteit hangt samen met een politieke wens uit uw Kamer om de regeling niet te laten eindigen bij het einde van de dienstbetrekking; de met ruime meerderheid aangenomen motie Van Eijk verzoekt immers om 'de in-dienst-zijnvoorwaarde in lijn te laten zijn met regelingen in andere Europese landen'. Een heffing bij emigratie is op basis van Europese regels niet mogelijk. Daarom heeft het kabinet gekozen voor het instrument van de conserverende aanslag.

Het kabinet heeft diverse extra maatregelen in het wetsvoorstel opgenomen om de handhaafbaarheid te verbeteren, zoals een goedkeuringsovereenkomst bij verkoop van de aandelen, een heffingsmoment bij het vervallen van de RVO-beschikking waardoor de regeling maximaal 23 jaar kan duren en beëindiging van de regeling bij vertrek van de inhoudingsplichtige uit Nederland. Daarnaast heeft iedere vennootschap in Nederland de verplichting om een accuraat en actueel aandelenregister bij te houden, hetgeen start-ups en scale-ups in hun eigen belang ook doen, aldus de sector. Het niet-nakomen van deze verplichting geldt als een economisch delict. Het aandelenregister dient beschikbaar te zijn voor controle door de Belastingdienst.

Aanvullend heeft de Belastingdienst op mijn verzoek nog een keer gekeken of er op het punt van contra-informatie toch nog winst te behalen is. Uitkomst van dit onderzoek is dat betrouwbare derdeninformatie beschikbaar is in de vorm van de notariële akte die vereist is bij een aandelenoverdracht. De Belastingdienst ontvangt momenteel in bulk alle notariële aktes. Er zijn twee maatregelen in beeld om deze data bruikbaar te maken. Enerzijds het beter benutten van reeds beschikbare data, bijvoorbeeld door de doorzoekbaarheid te verbeteren (bijvoorbeeld door middel van AI), anderzijds door aan de voorkant een signaal te krijgen dat er een relevante handeling heeft plaatsgevonden. Dit zou kunnen worden bewerkstelligd door een bijzondere renseignering door de notaris. Indien deze data beschikbaar én bruikbaar worden, kan door middel van het inrichten van een gerichte uitvraag in de loonaangifte en koppeling via de vooringevulde aangifte in de inkomensheffingen een handhavingsproces ingericht worden. Dit vereist IV-wijzigingen in de ketens loonheffingen en inkomensheffingen/gegevens.

In de tussentijd zullen gerichte handhavingsinstrumenten worden ingezet om de compliantie binnen de doelgroep te bevorderen. Het gaat hierbij om een uitgebreide communicatiestrategie, bijvoorbeeld via het Ondernemersplein, de website "goede start", intermediairdagen, het handboek loonheffingen en nieuwsbrieven. Daarnaast zal jaarlijks een brief aan de gehele doelgroep worden verstuurd waarin wordt gewezen op de fiscale verplichtingen die horen bij het hanteren van een fiscaal gefaciliteerde regeling. Ook wordt de BelastingTelefoon voorbereid op extra vragen. Ook zal contact met RVO worden gezocht zodat ook zij bij het verstrekken van de beschikking over fiscale verplichtingen kunnen informeren. Additioneel kunnen extra toezichtsinstrumenten ingezet worden, zoals bedrijfsbezoeken en -gesprekken, boekenonderzoeken en vragenbrieven.

Hierbij moet wel worden opgemerkt dat extra personele inzet op de handhaving van de nieuwe regeling, gelet op de beperkte personele capaciteit, ten koste kan gaan van andere handhavingsprioriteiten.
Met deze extra maatregelen ben ik en met mij de Belastingdienst van mening dat de handhaafbaarheid van de nieuwe fiscale regeling voor aandelenopties die worden toegekend aan werknemers van start-ups en scale-ups wordt verbeterd, maar tegelijkertijd beperkt blijft. Dat ligt, zoals ik hiervoor heb geschetst, aan verschillende oorzaken: het karakter van de loonbelasting, de complexiteit van het wetsvoorstel en het gebrek aan contra-informatie. Op die verschillende terreinen zijn al maatregelen genomen en we gaan nu dus nog meer stappen zetten om de handhaafbaarheid van het wetsvoorstel te verbeteren die zelfs verder gaan dan op veel andere terreinen binnen de loonbelasting.

Daarnaast refereerde mevrouw van Eijk (VVD) aan het toetsingskader van RVO dat uw Kamer voor het plenair debat zou ontvangen. Dit toetsingskader ontvangt u als bijlage bij deze brief.

Vruchtwisseling in de landbouw
Het lid Grinwis heeft gedurende het tweede wetgevingsoverleg van het pakket Belastingplan 2027 gevraagd welke maatregelen voor verpachte landbouwgrond worden opgenomen in de Fiscale verzamelwet 2028. Op grond van de in 2024 ingevoerde vastgoedmaatregel komt aan derden ter beschikking gesteld onroerend goed in beginsel niet in aanmerking voor de bedrijfsopvolgingsregeling in de schenk- en erfbelasting en voor de doorschuifregeling aanmerkelijk belasting in de inkomstenbelasting. Op de vastgoedmaatregel bestaat een uitzondering voor verpachte grond op basis van een teeltpachtovereenkomst. Teeltpacht wordt beoordeeld vanuit het gewas dat op de grond geteeld zal worden door de pachter. Dat betekent dat de uitzondering op de vastgoedmaatregel van toepassing kan zijn als land wordt verpacht aan een agrariër die op de gepachte grond een gewas gaat telen waarvoor vruchtwisseling noodzakelijk is. Als die agrariër tegelijkertijd een ander stuk grond verpacht aan een agrariër, bijvoorbeeld een melkveehouder, die daarop geen gewassen gaat telen waarvoor vruchtwisseling noodzakelijk is, dan valt die verpachte grond niet onder de uitzondering op de vastgoedmaatregel. In de Fiscale Verzamelwet 2028 wordt een maatregel uitgewerkt waardoor ook de verpachte grond aan een agrariër die geen gewassen teelt waarvoor vruchtwisseling noodzakelijk is onder de uitzondering op de vastgoedmaatregel gaat vallen als twee of meer agrariërs grond met elkaar ruilen in het kader van noodzakelijke vruchtwisseling. Bij de vormgeving van de maatregel wordt rekening gehouden met de bestaande landbouwpraktijk.

Daarnaast is tijdens het tweede wetgevingsoverleg aan de leden Grinwis, Vermeer en Inge van Dijk toegezegd om nog een laatste poging te ondernemen om de toepassing van de landbouwvrijstelling bij vruchtwisseling inzichtelijk te maken. Hierbij is ook toegezegd wat er nodig is om vruchtwisseling binnen die vrijstelling mogelijk te maken – en wat daar wel en niet haalbaar is.

In het Landbouwbesluit[7] en in de beantwoording van Kamervragen[8] van de leden Vermeer en Van der Plas (beiden BBB) is uiteengezet wat de gevolgen van vruchtwisseling zijn op de toepassing van de landbouwvrijstelling.

[7] Besluit Staatssecretaris van Financiën 5 november 2025, Stcrt. 2025, nr. 38606.
[8] Aanhangsel Handelingen II 2026/27, 16.

Zoals benoemd, is de landbouwvrijstelling in beginsel niet van toepassing op de grond die ter beschikking wordt gesteld aan een ander. Hierop is in de jurisprudentie een uitzondering geformuleerd in het geval van noodzakelijke vruchtwisseling. Belangrijk is dat voor de toepassing van de landbouwvrijstelling beoordeeld moet worden of vruchtwisseling noodzakelijk is vanuit het perspectief van de grondeigenaar (of terbeschikkingsteller) bij de uitoefening van het landbouwbedrijf. Het in november 2025 gepubliceerde beleidsbesluit biedt hierover de gewenste duidelijkheid voor de praktijk.

Melkveehouders kunnen de landbouwvrijstelling niet toepassen over de periode dat zij bijvoorbeeld grasland ter beschikking stellen aan bijvoorbeeld een akkerbouwer. Vanuit het perspectief van die melkveehouder is er geen noodzaak om het grasland tijdelijk te ruilen voor het behoud van de bodemkwaliteit van die grond. Mocht een melkveehouder zijn grasland ter beschikking stellen aan een akkerbouwer (of andere agrariër), dan betekent dit voor de melkveehouder niet dat hij de toepassing van de landbouwvrijstelling verliest met betrekking tot de waardeontwikkeling van de grond voor de tijd dat deze in het eigen landbouwbedrijf werd gebruikt. Stel dat een melkveehouder een deel van zijn grond aan een derde ter beschikking stelt in 2027, dan betekent dit dat de waardeontwikkeling van dat grasland gedurende de periode van de terbeschikkingstelling in 2027 niet onder de landbouwvrijstelling valt. Het is denkbaar dat een melkveehouder vanwege gedeeltelijk verlies van de landbouwvrijstelling de eigen grond niet beschikbaar wil stellen voor de ruil van grond met een akkerbouwer, terwijl die akkerbouwer de grond wel nodig heeft ter tijdelijke vervanging van die grond waarvoor vruchtwisseling noodzakelijk is. Naar verwachting zal het tijdelijk uit gebruik geven van grond door een melkveehouder aan een akkerbouwer niet tot acute belastingheffing leiden. Belastingheffing vindt pas plaats als de waardeontwikkeling van de grond daadwerkelijk wordt gerealiseerd, zoals bij verkoop van de grond door de melkveehouder. Bij overdracht van de landbouwonderneming in het kader van een bedrijfsopvolging kan de aanwezige inkomstenbelastingclaim op de vermogensbestanddelen (waaronder de grond) van die onderneming onder voorwaarden worden doorgeschoven naar de bedrijfsopvolger.[9]

Als ook de grond die de melkveehouder uit gebruik geeft aan een akkerbouwer of bollenteler onder het bereik van de landbouwvrijstelling zou moeten vallen, vergt dat een wettelijke aanpassing van de landbouwvrijstelling. Het kabinet heeft het signaal van de Kamer over de mogelijkheden tot vruchtwisseling binnen de landbouwvrijstelling duidelijk gehoord en zal nader in gesprek gaan met de sector over de gevolgen van vruchtwisseling voor de landbouwvrijstelling. Ik vind het belangrijk om dit gesprek zorgvuldig te voeren, wat niet lukt voorafgaand aan de plenaire behandeling in de Tweede Kamer van dit Belastingplan. In het voorjaar van 2027 wordt uw Kamer geïnformeerd over de uitkomst van deze gesprekken.

Overige toezeggingen

Budgettaire ramingen box 3
Eerder heb ik uw Kamer toegezegd terug te komen op de budgettaire gevolgen van een twee-schijven stelsel in box 3. Dit is een zeer complexe raming die verschillende aanpassingen in de ramingsprogrammatuur vereisen. Daarnaast dienen de complexe gedragseffecten die uit deze maatregel volgen zorgvuldig te

[9] Zie in dat kader artikel 3.63 Wet IB 2001.

worden gewogen. Het doel van een twee-schijven stelsel is om verkopen naar voren te halen en het lock in-effect te beperken. De budgettaire gevolgen hangen sterk af van de aannames over deze en andere gedragseffecten. De gedragseffecten zullen ook verschillen afhankelijk van onder andere de schijfgrenzen en de individuele vermogenspositie. Bij een groot verschil in tarieven tussen de schijven kan het mensen aanmoedigen om eerder vermogenswinsten te nemen (tot het maximum van die schijf) waarmee het lock-in effect beperkt wordt. Tegelijkertijd kunnen vermogenden bij een hoog tarief in de tweede schijf besluiten om hun vermogen in box 2 onder te brengen, waarmee de opbrengst vanuit box 3 wordt beperkt. Het ontbreekt echter nog aan goed onderbouwde gedifferentieerde gedragseffecten. Daarnaast vergt het op een adequate manier verwerken van deze gedragseffecten grote en complexe aanpassingen aan de ramingsprogrammatuur. Daarom kan op dit moment geen verantwoorde inschatting van de budgettaire gevolgen van een twee-schijven stelsel in box 3 worden gemaakt.
Het is wel mogelijk om ter illustratie de budgettaire gevolgen te beschrijven van een twee schijvenstelsel zonder gedragseffect en met een generiek gedragseffect. Onderstaande tabel is daarom uitsluitend bedoeld om een gevoel te geven bij de budgettaire gevolgen en de gevoeligheid van de raming voor aannames over het lock in-effect. Hierbij is uitgegaan van een stelsel met een eerste schijf met een belastingtarief van 32% tot een resultaat van 40.000 euro en een belastingtarief van 40% voor het meerdere. In de eerste reeks is uitgegaan van een standaard lock in-effect van 50% en is verder geen aanvullend gedragseffect van een progressief tarief verondersteld. In dat geval zal de opbrengst afnemen, omdat er per saldo een lager tarief gaat gelden. Als er echter een stevig gedragseffect wordt verondersteld, kan dat omslaan. Om dat te illustreren is in de tweede reeks het standaard lock in-effect van 50% meer dan gehalveerd tot 20%. Deze aanname is puur ter illustratie en generiek van aard (dus geldig voor het hele vermogen). In dat geval zal het stelsel na enkele jaren een beperkte opbrengst genereren ten opzichte van een stelsel van vermogenswinst op effecten met één tarief van 36%.

In onderstaande illustratieve raming is voor de vergelijking met andere stelsels uitgegaan van invoering per 2028. De Belastingdienst heeft echter aangegeven dat een twee-schijven stelsel niet per 2028 ingevoerd kan worden. Ook is nog niet duidelijk of dit wel per 2029 uitvoerbaar zou zijn. Dat zou nader onderzoek vragen.

Tabel: Budgettaire reeksen in miljoenen euro's van verschillende varianten van een twee schijven stelsel in box 3. Deze reeksen zijn afgezet tegen een vermogenswinstbelasting op vastgoed en effecten met een heffingsvrij resultaat van € 1.800.

	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	struc 2060
Schijfgrens € 40.000 Tarief 32% en 40%	-269	-264	-228	-199	-173	-152	-135	-199	26
Schijfgrens € 40.000 Tarief 32% en 40% lockin 20% (ipv 50%)	-168	-63	3	38	59	68	83	75	51

De heer Grinwis (ChristenUnie) heeft gevraagd om nadere toelichting bij de aanname over de gemiddelde bezitsduur die gebruikt is in de raming voor de vermogenswinstbelasting op effecten. Dankzij gegevens van onder andere Nederlandse banken is de bezitsduur van effecten in kaart gebracht om in te schatten wanneer realisaties plaatsvinden. Hier is rekening gehouden met verschillende type beleggers via risicoprofielen. Verder is er ook onderscheid gemaakt tussen verschillen in bezitsduur tussen aandelen, ETF's en obligaties. Zo wordt voor ieder type product en ieder risicoprofiel rekening gehouden met een verschillende bezitsduur. De gemiddelde bezitsduur van effecten is 3 jaar. Door de invoering van een vermogenswinstsystematiek wordt het aantrekkelijker om realisatie/verkopen van effecten uit te stellen, een zogenoemd lock-in effect. Het lock-ineffect is een uitgebreid onderzocht fenomeen in andere landen met een vermogenswinstsystematiek in de belasting op vermogen. De uiteindelijke omvang van dit effect varieert sterk en is ook afhankelijk van bijvoorbeeld het tarief. De situaties in andere belastingsystemen sluiten dan ook nooit precies aan bij de situatie in Nederland. In de raming wordt daarom, conform de vuistregels van het CPB, een lock-ineffect van 50% gehanteerd die in de range ligt van de effecten die in andere landen geobserveerd worden. De gemiddelde bezitsduur komt daarmee uit op 4,5 jaar.

Onderzoek naar het belasten van miljonairs
De motie Stultiens[10] constateert dat uit een onderzoek in Frankrijk is gebleken dat een grote groep Franse miljonairs geen inkomstenbelasting betaalt. Hierover werd op 18 februari jl. bericht in het landelijke Franse dagblad Le Monde.[11] De motie vraagt het kabinet om een vergelijkbaar onderzoek in Nederland uit te voeren waaruit duidelijk wordt hoeveel miljonairs in Nederland geen of nauwelijks inkomstenbelasting betalen.

In het Franse onderzoek is gekeken naar een hele specifieke groep vermogenden, namelijk huishoudens met een vastgoedbezit met een netto waarde van minstens € 1,3 miljoen. Deze huishoudens zijn onderworpen aan de Impôt sur la Fortune Immobilière (IFI), dat is de Franse vermogensbelasting die uitsluitend van toepassing is op vastgoedvermogen vanaf € 1,3 miljoen. Als gecorrigeerd wordt voor de huishoudens die niet fiscaal in Frankrijk wonen maar wel vastgoed in Frankrijk bezitten en voor personen die in de loop van het jaar zijn overleden, blijkt dat 9,8% van de huishoudens met een vastgoedbezit van minstens 1,3 miljoen en onderworpen aan de IFI in 2024 geen inkomstenbelasting te betalen. Dat percentage loopt op tot bijna 15% bij de huishoudens met een vastgoedvermogen van meer dan € 7,3 miljoen en die gemiddeld € 14 miljoen aan vastgoed bezitten. Het gaat hier om zowel om particulier vastgoedbezit (zoals dat in Nederland in box 1 en box 3 wordt belast) als indirect aangehouden vastgoedbezit via aandelen van een vennootschap (dat in Nederland in box 2 wordt belast). Er is niet gekeken naar bezit van ander type vermogen zoals spaargelden aandelen en aanmerkelijk belang in andere activa dan vastgoed, pensioenregelingen, ondernemingsvermogen anders dan vastgoed. Wij kunnen niet eenvoudig een vergelijkbare analyse maken voor de Nederlandse situatie omdat wij een dergelijke vermogensbelasting niet kennen.[12] Ik ben hier eerder ook uitgebreid op ingegaan bij de beantwoording van het schriftelijk overleg over

[10] Kamerstukken II, 2026/27, 31066, nr. 1567.
[11] https://www.lemonde.fr/politique/article/2026/02/18/ces-13-335-millionnaires-qui-ne-paient-aucun-impot-sur-le-revenu_6667239_823448.html.
[12] Wel geldt een onroerende zaakbelasting (OZB) voor alle eigenaren van woningen en eigenaren van bedrijfspanden, daarvoor geldt geen vermogensdrempel. De OZB is een gemeentelijke heffing.

de aanpak van belastingontwijking.[13] In die beantwoording heb ik ook aangegeven dat het voor de Nederlandse situatie om een meer complexe exercitie gaat om specifiek voor alle huishoudens met een totale waarde aan vastgoed van meer dan € 1 miljoen na te gaan wat zij in enig jaar aan inkomstenbelasting hebben betaald. En dat het relevanter is om bij de belastingdruk van de rijksten te kijken naar het totale vermogen van huishoudens. En dan speelt het totale bezit aan aanmerkelijk belang een grote rol omdat dit verreweg de grootste vermogenscomponent is van de rijkste huishoudens. Nu heeft de Belastingdienst geen administratie van al het vermogen van Nederlandse huishoudens en dat geldt met name voor aanmerkelijk belang. Zie ook mijn brief 'Minimumvermogensbelasting van 2% voor zeer rijke personen' die ik op 6 maart jl. naar de Tweede Kamer heb gestuurd.[14] Het aanmerkelijk belang per huishouden moet worden geschat omdat het vermogen in vennootschappen niet wordt geadministreerd naar huishoudens. Ook dient de waarde in het economisch verkeer van het vermogen dat in vennootschappen zit, te worden bepaald. Dit geldt met name voor aanmerkelijk belangvermogen waarvan de aandelen niet op de beurs worden verhandeld en waarvoor doorgaans geen marktwaardering voorhanden is. In de beantwoording van het schriftelijk overleg over de aanpak van belastingontwijking van begin juni jl. heb ik daarom aangegeven dat het uiteraard mogelijk is om te analyseren hoeveel huishoudens vanaf een bepaalde vermogensgrens geen of weinig inkomstenbelasting betalen in enig jaar of een bepaalde periode, maar dat ik idealiter deze aantallen vergezeld laat gaan van een analyse van de achterliggende oorzaken (inkomens- en vermogenssamenstelling, fiscale regelingen, etc) waarom deze vermogende huishoudens weinig tot geen inkomstenbelasting betalen en dat dit zal het nodige beslag leggen op de analysecapaciteit van het ministerie van Financiën.[15] Na deze beantwoording volgde de onderhavige motie Stultiens.
Om zoveel mogelijk tegemoet te komen aan deze motie, heb ik in de schriftelijke beantwoording van het eerste wetgevingsoverleg over het pakket Belastingplan aangegeven dat ik voornemens ben die recht-toe-recht-aan analyse te maken, waarbij niet wordt ingegaan op de achterliggende oorzaken (inkomens- en vermogenssamenstelling, fiscale regelingen, etc.) waarom deze huishoudens weinig tot geen inkomstenbelasting verschuldigd zijn. Dit op basis van een microbestand met de geschatte economische waarde van het totale vermogen van Nederlandse huishoudens (eigen woning en ondernemingsvermogen in box 1, aanmerkelijk belang -vermogen in box 2 en het vermogen in box 3). En dat ik van plan ben de uitkomst voor de plenaire behandeling van het Belastingplanpakket 2027 te delen. In deze brief kom ik deze toezegging na.

De uitkomst van deze analyse is dat in de jaren 2018-2022 gemiddeld genomen circa 3,6% van de huishoudens met meer dan € 1 miljoen aan vermogen geen inkomstenbelasting hoefde te betalen. Deze groep van miljonairshuishoudens die geen inkomstenbelasting was verschuldigd is divers. Bij een substantieel deel bestaat het vermogen grotendeels uit aanmerkelijk belang (dat in box 2 wordt belast), bij een ander substantieel deel bestaat het vermogen grotendeels uit eigenwoningbezit (dat in box 1 wordt belast) én er is een substantieel deel wiens vermogen voornamelijk bestaat uit ondernemingsvermogen (dat in box 1 wordt belast). Het aandeel van de miljonairshuishoudens van wie het vermogen voornamelijk uit eigenwoningbezit bestaat neemt tussen 2018 en 2022 toe. Dat

[13] Kamerstukken, II, 2025/26, 25087, nr. 357.
[14] Kamerstukken II 2025/26, 32 140, nr. 290.
[15] Kamerstukken, II, 2025/26, 25087, nr. 357.

correspondeert met de CBS-statistiek over miljonairs.[16] De laatste jaren neemt het aantal miljonairs vooral toe dankzij de gestegen huizenprijzen.
Zoals eerder aangegeven vergt een analyse van waarom deze huishoudens geen inkomstenbelasting betalen een uitgebreid onderzoek. Wel kan een aantal mogelijke verklaringen worden geopperd. Zo zou een deel mogelijk verklaard kunnen worden door gepensioneerden met alleen AOW en een koopwoning die in de loop van de jaren in waarde is gestegen. Door de ouderenkorting en eventueel de alleenstaande ouderenkorting is het mogelijk dat zij geen inkomstenbelasting betalen. Verder geldt voor ondernemers in box 1 met een groot ondernemingsvermogen dat dit vermogen meestal grotendeels in het bedrijfspand zit. Als deze ondernemers weinig winst of zelfs verlies maken dan is het mogelijk dat zij geen inkomstenbelasting betalen. Ten slotte wat betreft miljonairshuishoudens met voornamelijk aanmerkelijk belang is het mogelijk dat als zij weinig ander inkomen hebben en zichzelf in een bepaald jaar geen dividend uitkeren en - om rond te komen - lenen van de eigen bv, zij ook nauwelijks inkomstenbelasting hoeven te betalen.

Btw op energie
Tijdens het commissiedebat armoede en schulden van 14 oktober jl. heeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in reactie op een vraag van de heer Mulder toegezegd dat ik schriftelijk zou toelichten waarom de btw op energie 21% bedraagt en niet lager. Het primaire doel van de btw is om geld op te halen om overheidsuitgaven te bekostigen. Uitgangspunt binnen de btw is dat alle goederen en diensten worden belast tegen 21%. Dit tarief geldt daarom ook voor energie. In het voorjaar heeft het kabinet een brede inventarisatie gemaakt van denkbare maatregelen om de energielasten te verlagen, waaronder een verlaging van de btw op energie.[17] Een verlaging van het btw-tarief zou echter ongericht zijn, omdat het onzeker is in welke mate de verlaging wordt doorberekend aan consumenten en omdat de verlaging geldt voor alle huishoudens. Dat gezegd hebbende, begrijpt het kabinet de zorgen over de snel gestegen gasprijs. Om te voorkomen dat kwetsbare huishoudens in de knel komen, wordt het Noodfonds Energie weer opengesteld.

Tot slot
In deze brief ben ik ingegaan op de derde nota van wijziging op het wetsvoorstel Belastingplan 2027, de novelle Uitbreiding vermogenswinstbelasting box 3 en diverse toezeggingen aan uw Kamer voorafgaand aan de plenaire behandeling van het pakket Belastingplan 2027 in uw Kamer.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Financiën,

Eelco Eerenberg

[16] Aantal miljonairs stijgt opnieuw, 81 duizend meer dan in 2024 | CBS.
[17] Kamerstukken II 2025/26, 36 933, nr. 1.

Directie Algemene Fiscale Politiek

Ons kenmerk
2026-0000447543